

עפ"א (מרכז) 56324-06-24 - אמין בדיר נ' הרשות לאכיפה במקרקעין המחלקה להנחיית

עפ"א (מרכז) 56324-06-24 - אמין בדיר ע"י נ' הרשות לאכיפה במקרקעין ע"י המחלקה להנחייתמחוזי מרכז
עפ"א (מרכז) 56324-06-24
אמין בדיר ע"י
ב"כ עו"ד עאדל בדיר
נ ג ד

הרשות לאכיפה במקרקעין ע"י המחלקה להנחיית
מוסמכי היועמ"ש, פרקליטות המדינה
בית המשפט המחוזי מרכז-לוד
[16.07.2024]
כבוד השופטת אפרת פינק
החלטה

לפניי ערעור על החלטת בית משפט השלום בפתח תקווה (כבוד השופט נחום שטרנליכט) מיום 26.3.24 בהמ"ש
3151-12-23, שלפיה דחה את בקשת המערער להארכת מועד להגשת בקשה להישפט.

מבוא

1. ביום 28.8.22 הוטל על המערער קנס מינהלי בסכום של 300,000 ₪, בגין שימוש אסור למסחר בקרקע חקלאית, בשטח של כ-2,160 מ"ר.
2. המערער הגיש בקשה להארכת המועד להישפט ביום 3.12.23, כשנה ושלושה חודשים לאחר הטלת הקנס המינהלי, ולאחר שפנה תחילה במישרין למשיבה.
3. בית משפט השלום, בהחלטתו מושא ערעור זה, שהתקבלה לאחר דיון, דחה את הבקשה. הדיון התקיים בנוכחות בא כוחו של המערער, אולם המערער עצמו לא התייצב לדיון. בית המשפט קבע, כי הבקשה הוגשה באיחור ניכר, ללא הסבר ממשי, וכי צורף לבקשה תצהיר אך המערער לא התייצב, והדבר מלמד על זלזול.
4. המערער הגיש תחילה, ביום 23.5.24, ערעור אזרחי על החלטת בית משפט השלום (בע"א 58346-05-24). בית המשפט (כבוד השופטת מיכל נד"ב), בהחלטתו מיום 10.6.24, הורה על מחיקת הערעור. בהמשך לכך, הוגש הערעור שבפניי, ביום 25.6.24.
5. בערעור חזר המערער על עתירתו ליתן לו ארכה להגשת בקשה להישפט. לטענתו, הוא ניהל קשר רציף עם גורמי האכיפה, מעבר ל-30 הימים המותרים לפינוי, וסוכם על הפסקת השימוש. למרות זאת, ולאחר תקופה ארוכה, מסרו לו אותם גורמים, כי אינם מוסמכים לבטל הקנס, לפיכך פנה למשיבה בבקשה לאפשר לו להישפט, נוכח ההבטחה השלטונית שקיבל. כן טען, כי פעל להשבת המצב לקדמותו, ולא היה מקום להטיל עליו את הקנס אך בשל שאריות העץ שנותרו במקום. עוד טען, כי השיהוי בהגשת הבקשה להישפט אינה יכולה להוות שיקול יחיד, ויש ליתן משקל גם לשיקולי צדק ולזכות הגישה לערכאות. לטענתו, זכותו לקבל את יומו בבית המשפט נשללה אך בשל איחורו לדיון, וכן טען לאכיפה מפלה.

6. בתגובה טענה המשיבה, כי המערער כלל לא העלה בבית משפט השלום את טענתו בדבר הסרת המחדל בפרק הזמן שחלף מקבלת ההתראה ועד הטלת הקנס. כן טענה, כי המערער לא ביסס קיומה של הבטחה שלטונית, והטענה לא נועדה אלא ל"גרירת זמן". עוד טענה, כי המשיבה אפשרה למערער להפסיק את השימוש, ולמרות הצהרותיו לא פינה את המקרקעין קודם להטלת הקנס. כן טענה, כי אין לראות בנזק הצפוי להיגרם למערער משום טעם מיוחד המצדיק הגשת הבקשה באיחור. לטענתה, גם אין מדובר באכיפה מפלה, שכן נסיבות המקרה אליו הפנה המערער - שונות.

דין והכרעה

7. מצאתי להכריע בערעור זה מבלי לקיים דיון, בהיעדר טענות הגנה ממשיות, ובהתאם להלכה לפיה ניתן להכריע, ללא דיון, בבקשה לביטול פסק דין שניתן בהיעדר (רע"פ 602/23 אלדן תחבורה בע"מ נ' עיריית תל אביב (2.4.23); רע"פ 106/15 קריב נ' מדינת ישראל (20.1.15)).

8. בראשית הדברים ייאמר, כי ספק אם ניתן היה להגיש הערעור מבלי לבקש להאריך את המועד להגשתו. כידוע, ככל שמדובר בערעור אזרחי, כפי שסבר בא כוח המערער תחילה, יש להגישו בתוך 60 ימים, ואילו ערעור פלילי, יש להגיש תוך 45 ימים (סעיף 137(א) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט - 2018; סעיף 199 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב - 1982). ההליך שבפניי הוגש, כאמור, ביום 25.6.24, משמע, באיחור של כחודש וחצי, ולא הונח טעם ממשי המניח את הדעת המצדיק את האיחור (סעיף 201 לחוק סדר הדין הפלילי; ע"פ 2971/19 מסמבר נ' הוועדה המקומית לתכנון ובניה תל אביב (2.5.19); בש"פ 7424/13 פיטוסי נ' מדינת ישראל (20.11.13)).

9. עם זאת, משלא עתרה המשיבה לדחיית הערעור על הסף בשל איחור בהגשתו, מצאתי לדון בערעור גם לגופו. 10. סעיף 8 לחוק העבירות המינהליות, התשמ"ו - 1985, מאפשר למי שהוטל עליו קנס מינהלי להודיע כי הוא מבקש להישפט תוך 30 ימים מקבלת ההודעה על הטלת הקנס. לפי סעיף 13(ב) לחוק העבירות המינהליות, רשאי בית המשפט לקיים את המשפט גם אם הבקשה הוגשה באיחור, וזאת בהתקיים התנאים המנויים בסעיף 8(ו) - משמע, "אם שוכנע שהבקשה לא הוגשה במועד בשל סיבות שלא היו תלויות במבקש ושמןעו ממנו להגישה במועד והיא הוגשה מיד לאחר שהוסרה המניעה" - או בשל "נימוקים מיוחדים אחרים".

נפסק, כי גובה הקנס אינו מהווה נימוק מיוחד המצדיק מתן ארכה, וגם הבטחת פקיד כי הקנס יבוטל אינה מצדיקה איחור בהגשתה. עוד נקבע, כי סיכויי ההגנה מהווים שיקול בהחלטה אם לאפשר להישפט באיחור, וכי ניתן לקבל בקשת ארכה לפי חוק העבירות המינהליות בשל חשש לעיוות דין (רע"פ 1399/24 ביטון נ' מדינת ישראל (6.5.24); רע"פ 4316/07 יעקוביאן נ' מדינת ישראל (10.9.07)).

11. אכן, היה על בית משפט השלום לנמק באופן מיטבי יותר את החלטתו, שכן לא הבהיר אם מתקיימים כאן נימוקים מיוחדים אחרים המצדיקים מתן אפשרות להגיש הבקשה באיחור. עם זאת, בחינה לגופו של עניין מלמדת, כי לא מתקיימים כאן הטעמים הנדרשים.

12. המערער לא הציג כל בסיס לטענה כי הבקשה הוגשה באיחור בשל סיבות שלא היו תלויות בו. גם אם האמין כי בכוחו של גורם אכיפה לסייע לו בביטול הקנס, אין בכך כדי למנוע נקיטת ההליכים המנויים בחוק על מנת להביא לביטולו. גם לו היתה מניעה, המערער לא ביסס הגשת הבקשה להישפט מיד לאחר הסרתה. כאן המקום להעיר, כי המערער ביסס טענותיו המשפטיות, בהקשר זה, על פסיקה שעניינה בהליכים אזרחיים, שאינה ממין העניין.
13. המערער גם לא ביסס קיומם של נימוקים מיוחדים אחרים למתן הארכה.
14. תחילה, לטענת המערער כי קיבל הבטחה שלטונית כי עם פינוי המקרקעין הקנס יבוטל - לשם הוכחת "הבטחה שלטונית" יש להראות כי ניתנה הבטחה מפורשת וחד משמעית על ידי מי שהיה מוסמך ליתן אותה, שהתכוון כי יהיה לה תוקף משפטי, ושיכול למלא את חלקו בה (בג"ץ 2020/19 קיבוץ נחל עוז נ' מדינת ישראל - משרד החקלאות, בפסקה 20 (5.1.20)). עיון בהתכתבות שצורפה לערעור מלמד, כי לא ניתנה כל הבטחה - לא כל שכן "מפורשת וחד משמעית" - כי עם פינוי המקרקעין הקנס יבוטל. מכל מקום, כאמור, אין די בהבטחה, ככל שניתנה, כדי להצדיק אי הגשת בקשה להישפט במועד.
- המערער גם לא הבהיר מתי התברר לו כי ההבטחה האמורה לא תקיים, ומדוע חלפו חודשים רבים בין פינויים הסופי של המקרקעין ובין פנייתו הראשונה למשיבה.
15. גם טענותיו של המערער בדבר התנהלות לא תקינה של הרשות, שהן למעשה טענות הגנה מן הצדק, אינן מהוות הצדקה להגשת הבקשה באיחור.
- טענות המערער לפעולות שביצע להשבת המצב לקדמותו אינן תומכות בעתירתו. לפי תקנה 5 לתקנות העבירות המינהליות (קנס מינהלי - תכנון ובנייה), התשע"ח - 2018, יש ליתן התראה לפני הטלת קנס, לפיה אם יושב המצב לקדמותו בתוך 30 ימים, לא יוטל הקנס המינהלי. אין מחלוקת של ממש, כי המערער לא הפסיק את השימוש האסור לפני הטלת הקנס, כפי שעולה מטענותיו ומההתכתבות שצורפה להם. גם אם המשיבה היתה נכונה לבוא לקראת המערער, כטענתו, לאחר הטלת הקנס, אין בכך כדי למנוע אכיפה לאחר שהמחדל לא הוסר במשך זמן רב. יוער, למעשה, מההתכתבות שצורפה לערעור עולה כי המערער הודיע מספר פעמים כי הפסיק את השימוש, אולם התברר כי הפינוי לא הושלם.
- אשר לטענת האכיפה המפלה - המערער הפנה לעמ"א 27891-06-21 שנסבותיו אינן דומות לענייננו - הבקשה להישפט שם הוגשה במועד, השימוש האסור נמשך לאחר המועד האחרון בשל אי הבנה, והנאשמים שם הפסיקו את השימוש מיד עם היוודע הטעות. מכאן, שאין מקום להסיק מהתנהלות המשיבה שם למקרה שבפניי.
16. גם טענות לעניין שיעור הקנס ולנזק שייגרם למערער אם יידרש לשלמו, אינן מהוות נימוקים מיוחדים המצדיקים מתן אפשרות להישפט באיחור, ואין בהן כדי ללמד על עיוות דין. למעשה, המערער אינו טוען כי לא ביצע את העבירה וספק אם ניהול המשפט יכול היה להביא להפחתת הקנס, משום שככלל, נקודת המוצא לקנס המוטל לאחר הרשעה היא בקנס המינהלי (סעיף 14 לחוק העבירות המינהליות; רע"פ 7286/22 בונפד נ' מדינת ישראל (23.2.23)); ולעניין זה גם תלוי ועומד רע"פ 6621/23 מדינת ישראל נ' גרין).
17. אשר לפגיעה בזכות המערער לגישה לערכאות - למערער ניתנה הזדמנות להציג טענותיו בפני בית המשפט, למרות שבית המשפט יכול היה להכריע בבקשה ללא דיון (עניין אלדן תחבורה, ועניין קריב, הנזכרים). טענותיו של המערער נשמעו מפי בא כוחו, הגם שהמערער עצמו לא התייצב במועד, בין בשל איחור ובין מכל טעם אחר. זכות הגישה לערכאות אינה מקנה את הזכות להישפט באיחור, אם לא מתקיימים התנאים שנקבעו לצורך כך.
18. לאור כל האמור, ומשלא מתקיימים התנאים המצדיקים מתן רשות להישפט באיחור, הערעור - נדחה.
- המזכירות תמציא החלטה לצדדים.
- ניתנה היום, י' תמוז תשפ"ד, 16 יולי 2024, בהעדר הצדדים.